

IRAK: VREDENS DAG

Af Asger Aamund, den 20. juni 2014

Efter slaget ved Midway i 1942, hvor USA knuste det meste af Japans stillehavsflåde og især efter Tysklands katastrofale nederlag ved Stalingrad i 1943, stod et klart for de allierede, at Tyskland og Japan ikke kunne vinde krigen. De britiske og amerikanske ledere erkendte naturligvis, at der forestod flere års hårde kampe før aksemagterne var besejrede, men det endelige udfald var man i de allieredes lejr ikke mere i tvivl om. I Washington og London havde man derfor god tid til at forberede en plan for genopbygningen af efterkrigstidens Tyskland. Der var hævngherrige kræfter, der ønskede hele Tyskland udlagt til landbrugsjord, således at man kunne være helt sikker på, at et industrialiseret og revanchistisk Stor-Germanien aldrig kunne rejse sig og på ny bringe død og ødelæggelse over Europa. Men heldigvis for Tyskland og for os andre sejrede de besindige og rationelle politiske kræfter, der godt kunne indse, at Europa havde brug for et moderne, demokratisk Tyskland, der kunne indgå med vægt i det fremtidige kommercielle og politiske samarbejde med andre nationer. Omkring 2. Verdenskrigs slutning boede der i USA omkring 15 millioner mennesker af tysk afstamning. De tyske immigranter havde især slået sig ned i midtvestens industri- og bryggerstater, men også i regeringskontorerne i Washington var der en del embedsmænd og politikere med tyske rødder. Hertil kom den stor flygtningestrøm af tyske intellektuelle og kunstnere med jødisk baggrund, der havde forladt Nazi-Tyskland i tide, inden folkemordet på jøderne blev organiseret. Der var således i både USA og Storbritannien et solidt kendskab til tysk historie, tradition og kultur, der gjorde det muligt, at planlægge en forfatning for det nye Tyskland, som både tog hensyn til lokale forhold, og som samtidig blev konstrueret med inspiration fra den amerikanske forfatning, der med sit 'checks and balances' system forhindrer fanatiske tyranner i et tilrive sig magten gennem kup og revolution. Tyskland blev derfor en forbundsstat, hvor 16 delstater blev grænsedraget efter de gamle kongeriger og fyrstendømmer, men udstyret med demokratisk valgte regionale parlamenter og regeringer med en ministerpræsident i spidsen. Et nationalt parlament i to kamre med et folkevalgt parlament (Bundestag) og et andetkammer (Bundesrat), der består af ministre fra de respektive delstater udstyret med stærke veto-rettigheder i lovgivningsarbejdet. Den tyske forfatning trådte i kraft i 1949, og vi kan glæde os over, at det tyske demokrati lige siden har udviklet sig forbilledligt og til stor glæde for hele Europa. Den tyske forfatning er således et inspirerende eksempel på en overordnet politisk ramme, der realiserer en demokratisk retsstat, som er tilpasset nationale, demografiske og kulturelle forudsætninger.

Man skulle jo tro, at den store succes med at omdanne det fascistiske Tyskland til en demokratisk mønsterstat kunne inspirere 'the Coalition of the Willing', i arbejdet med at organisere en ny struktur for Irak efter at Saddam Hussein og Baath-partiet var fjernet fra magten. Når man ser på dagens Irak, der efter års intern terror og borgerstrid nu er på vej ind i en egentlig borgerkrig, er det uforståeligt, at USA ikke har ladet sig inspirere af sin egen succes med 'nation building' i både Tyskland og Japan efter 1945.

Irak er som nation et kunstprodukt skabt efter første verdenskrig ved, at de sejrende magter med Storbritannien i spidsen tegnede nogle vinkelrette streger i sandet og indlemmede den nye nation i et britisk protektorat. Englænderne har altid haft en godt og profitabelt forhold til fyrstehuset Saud og sørgede i de efterfølgende årtier for en sunni-muslimsk dominans over det store flertal af shia-muslimer til gengæld for gode olie-koncessioner i de arabiske olie-områder. Hadet mellem sunni- og shiamuslimer har ganske vist 1400 år gamle rødder, men er også kulturelt og etnisk betinget og forstærket gennem et utal af

stamme- og klanfejder gennem århundreder, ligesom det gamle land mellem Eufrat og Tigris har været slagmark for blodige magtkampe mellem det osmanniske sunni-Tyrkiet og det shiamuslimske Persien. Hertil kommer kurderne, der indædt kæmper for et uafhængigt og selvstændigt Kurdistan. Efter Saddams fald voksede der i USA's ledelse en stærk frygt for en shiitisk dominans især i det sydlige Irak med en efterfølgende alliance med ærkefjenden Iran. USA valgte derfor en statsløsning for Irak, der var funderet i en stærk centralstyring i håbet om, at en myndig regering kunne forlige de tre stridende parter i et fungerende samarbejde. Amerikanerne burde have vidst, at I den arabiske kulturkreds betyder 'folkestyre', at flertallet dominerer og tyranniserer mindretallet, hvad Præsident Mursi i Egypten viste med al ønskelig tydelighed. Iraks statsminister, den shiamuslimske Nuri al- Maliki, har som ventet benyttet sin magtbase til at undertrykke den sunnimuslimske befolkningsgruppe og holde sunni-klanerne uden for indflydelse.

I midten af nullerne lykkedes det ellers for den daværende senator Joe Biden at skabe udbredt støtte på Capitol til etableringen af en føderal stat i Irak. Forslaget ville have skabt en forbundsrepublik med tre stærke nationalstater: en shiitisk i syd, en sunnistat i midt og øst og en kurdisk stat i nord, hvilket også er i god overensstemmelse med den eksisterende demografi. Bagdad var tiltænkt samme position som Washington i USA, der er placeret i 'District of Columbia', som er en slags fælles, sekulær Vatikanstat . Olieindtægterne skulle varetages af den føderale administration under opsyn af en international, uvildig komité med ansvar for en fordeling af olieindtægterne efter befolkningsstørrelse: det vil sige 20 procent til sunnierne, 25 procent til kurderne og 55 procent til shia-borgerne. Forslaget blev imidlertid skudt i sænk af præsident Bush's nærmeste rådgivere. En irakisk forbundsstat funderet i tre stærke og selvstændige nationer kunne have været vejen til fred og en ny fremtid for Irak. Nu er der ikke længere mulighed for at gennemtvinge denne løsning, da den militære koalition har forladt Irak, som nu uafvendeligt er på vej ind i mørket. Man kommer til at tænke på den katolske dødsmesse fra middelalderen: Dies Irae, dies illa, solvet saeculum in favilla.' Vredens dag, den dag da verden skal opløses i aske'. Den dag er kommet til Irak.